

Lukács György

Budapest

Kedves elvtársam,

szeretettel és bizalommal fordulok hozzád, mert Magyarországon nincs sem rokonom, sem ismerősöm. Az egész dolog nekem is kissé kellemetlen, de egyelőre nem látok más megoldást, így hát neked kell panaszt tennem; ~~hát~~ hozzád kell fordulnom segítségért.

Fanári vizsgám írásbeli részéül egy esztetikai tanulmányt választottam. A témája körülbelül ez lenne: A realizmus problémája a klasszikus és a modern regényben. A feldolgozandó regények vagy nekem vagy barataimnak és a könyvtáraknak megvannak magyar vagy szerb fordításban és részben eredetiben. A szakirodalomban azonban igen nagy hiány van. Hiányoznak az esztetikai értekezések és irodalmi tanulmányok erről a kérdéstről. Nekem ugyan megvan néhány könyved: Nagy orosz realisták, Goethe és kora, Irodalom és demokrácia, Irastudok felelőssége.

Ezek a könyvek 1947-ben és előtte jelentek meg, később azonban neked megjelent néhány könyved / néhányról tudok csak / A realizmus problémái A történelmi regény, Polgári filozófia válsága, Thomas Mann, stb. ami nekem feltétlen szükségem volna.

Kérlek amennyiben ez egyáltalán lehetséges valami módon küld el nekem a felsorolt három művet, mert olyan szükségem van rájuk, mint egy falat kenyérre. Lehet hogy ez szemtelenség, hogy így minden előzetes ismeretség nélkül hozzád rontok, de kérek próbáljál megérteni.

Érzelmileg szenvedek nem tudok hozzájutni ahhoz a feltétel nélkül szükséges szakirodalomhoz, amire egyelőre szükségem volna. Hidd el az utolsó ingem is el tudnám adni, ha meg tudnám valamilyen módon ezeket a dolgokat szerezni, de semmi kilátásom erre. Fiatal tanárjelölt vagyok. Irodalom elmélettel és esztetikával is foglalkozom.

Hidd el nagyon kellemetlen nekem is, hogy ezt és így kell megírnom, de most a te jóindulatod és megértésed az egyetlen menedékem.

Má' valóban olyan volna a helyzet, hogy semmi módon sem tudnál rajtam segíteni, vagyis nem tudod megküldeni a könyveket. Írd meg, hogy mit is tegyek, kihez is forduljak? Néhány könyvedet olvastam továbbá a Forumban, Csillagban és a többi folyóiratban elszórtan megjelent írásod. Úgy éreztem, hogy te nemcsak elméletileg, de gyakorlatilag is segíteni fogsz annak, aki erre valóban rászorul.

Amint bírom én viszonyozni fogom a te küldeményedet olyan könyvekkel amelyek feltétlenül érdekelni fognak. Egyelőre ezt is csak ígérhetem, mert szegénységemnél csak a tudásvágyam ~~is~~ nagyobb.

Válaszod várva maradok: elvtársi üdvözléssel:

Sárkány Szilveszter

Címem: | Sárkány Szilveszter
Subotica
Ognjena Price 28.

Jugoslavia

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

Kedves elvtársam,

az egyik beogradi folyóirat szerkesztője nemrég megkért, hogy írjak egy cikket életemről, közéleti tevékenységedről és munkásságodról. Én az ajánlatot elfogadtam, mert műveidet / illetve azok nagyrészt / jól ismerem és szeretem. Elfogadtam, ~~szóval~~ mert úgy éreztem, hogy ezzel valóban tartozok neked, a marxista tudósnek, akinek kétségszöndé vonhatatlan érdemei vannak a haladó gondolat fejlesztésében és népszerűsítésében.

Amikor az ajánlatot elfogadtam kikötöttem azt is, hogy ezt levélben megírom neked és hogy néhány kérdésben felvilágosítást kérek tőled, ~~hogy~~ ne hogy bizonyos kérdésekben tájékozatlansággal, vagy a dolgok félreértésével vadoljanak meg. Úgy éreztem, hogy a legjobb ha néhány kérdésben egyenesen tőled kérek felvilágosítást.

A következő adatokra volna szükségem.

1. Közéleti működésed és tudományos munkásságod az emigráció alatt 1920-1944 / röviden és adatszerűen /
2. Könyvekben megjelent műveidnek jegyzéke a modern drámatól napjainkig. vagyis: a mű neve, megjelenési ideje és helye a mű formája és jellege / vagyis: pl. filozófiai tanulmányok, irodalmi cikkek stb. /

Kérlek a fenti adatokat amint bírod küldjed meg, mert ez nélkül nem merem megírni a cikket rólad. Szeretnék lelkiismeretes és alapos lenni. Nemcsak arról van szó, hogy egyes dolgokat amit rólad tudok teljesebbé tegyek, de arról is hogy a rólad szólo adataimat, fogalmaimat leellenőrizzem.

MTA FIL. INT.
Lukács Archiv

Én 1948-ben azt olvastam, hogy befejezted a fasizmusról szólo könyvedet / ideiglenes címnek azt adtad: Az ész szétrombolása / megjelenése azóta az a mű. Itt jugoszláviában az a vélemény hogy az 1950 es vita / Fagyev, Rudas, Révay / felülről jövő és bürokratikus volt. Ez alatt mi azt érjük, hogy a védlottra ráolvassák a bűneit, minden oldalról letromfolják, az védekeznek egy ideig esetleg és a végén töredelmes

beismerő vallomást tesz és szánja bánja bűneit. Vagyis ez az egész olyan mint egy középkori egyházi szertartás, vagy miszterium három felvonásban. Nálunk ilyesmi nincsen. Nálunk a nagy tekintélyeknek is oda lehet mondogatni.

Ime egy érdekes példa.

Borisz Zihert, olyan szerepet játszik a jugoszláv szellemi életben mint odaát néhány évvel ^{ezelőtt} Révai. Ő Kardely után a legkomolyabb és legtekintélyesebb marxista (egyetemi tanár, kultuszminiszter slovéniában, központi bizottsági tag) Két évvel ezelőtt ~~egy~~ tanulmányt írt a marxista irodalomkritikáról. Erre egy fiatal marxista esztéta Janko Kosz keményen megbírálta és odamondogatott neki. És ezt senki sem vette szentségtörésnek Ott senki sem tartotta különösnek, hogy egy egész fiatal kritikus vitában ~~szóljon~~ szóljon egy olyan tekintéllyel és magas funkcionáriussal, mint Zihert. Janko Kosz tovább is írt. Művei megjelentek. Tavaly ősszel pedig az írószövetség plenumán az egyik beszámolót ő tartotta / a marxista esztétika és irodalomkritika / Zihert pedig a vitában kijelentette, hogy egyezik vele és hogy az ő beszámolója a legkomolyabban végigigondolt és megszerkesztett mű a plenumon. Érdekes megjegyezni hogy Janko Kosz majdnem a fia lehet Zihertnek.

Külömben úgy zihert mint Janko Kosz nagy híveid ~~szól~~ és mind a ketten sokszor hivatkoztak ~~az~~ munkáidra. Zihert az egzisztencializmusról írott értekezésében több helyütt is hivatkozott rád és a mű egyik jegyzetében azt írta, hogy a te értekezésed a legkomolyabb, amit egyáltalán erről a kérdéstről írtak / az egzisztencializmusról van szó /

Zihert Külömben bevezetőt fog írni az egyik hamarosan megjelenő könyved szerb fordítása elé. Hogy melyik műved lesz az azt még nem írják az újságok csak annyit szólnak erről, hogy irodalmi tanulmányok és cikkekről van szó. A beogradi Kultura kiadó szintén beharangozott egy tanulmánykötetet tőled. A mű címét és tartalmát még nem tették közzé. A szarajevói egyetemi könyvkiadó még tavaly beharangozta a Goethe és kora kiadását.

Itt különben az idősebb marxisták és a kulturáltabb írók ismerik műveidet a német és francia kiadásokon keresztül.

A jószomszédi viszonyok rendezése most lehetővé teszi műveid sorozatos kiadását és eszméid elterjedését itt is.

Kedves elvtársam, én már írtam egy levelet vagy két hónappal ezelőtt amelyben kértelek, hogy valamilyen módon jutassál hozzá néhány könyvedhez, mert egy esztétikai tanulmányom irásához szükségem volna rá. / A realizmus problémái, A történelmi regény, A polgari filozófia válsága, Thomas Mann /

En küldenék cserepléldényt érte és mindenképpen viszonznám a szivességet. Jelenleg azonban az a helyzet, hogy mástól és máshogy nem tudok hozzájutni az ilyen könyvekhez, pedig olyan szükségem volna rajuk mint egy falat kenyérre.

Kedves elvtársam,

szeretném ha minél előbb válaszolnál, mert a fent kért adatokra feltétlenül szükségem van és remélem nem fogod megtagadni tőlem a segítséged, hiszen nemcsak rólad van szó és műveidről hanem a haladó gondolat terjesztéséről.

elvtársi üdvözléssel:

Sárkány Szilveszter

címem:

Sárkány Szilveszter
Subotica
Ognjena Price 28
Jugoszlavia.

MTA FIL. INT.
Lukács Archív

Sárkány